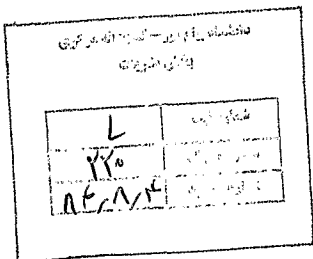


بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١٧٧٧٩



دانشگاه پیام نور

مرکز تهران

دانشکده علوم انسانی

گروه علوم تربیتی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی - برنامه ریزی درسی

موضوع:

مطالعه نگرش دانشجویان دانشگاه پیام نور مراکز استان تهران

نسبت به آموزش عالی



۱۳۸۷ / ۱۲ / ۱۷

دانشجو:

دریاناز پهلوانی نژاد

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر مهران فرج‌اللهی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر سیدمهدی موسی کاظمی

شهریورماه ۱۳۸۴

۹۶۹۶۸

تصویب نامه

پایان نامه تحت عنوان :

مطالعه عوامل مؤثر بر نگرش دانشجویان دانشگاه پیام نور

مراکز استان تهران نسبت به آموزش عالی


تاریخ دفاع : ۸۴/۶/۱۹ نمره : ۱۹ درجه ارزشیابی : عالی

اعضای هیات داوران :

امضا

مرتبه علمی

نام و نام خانوادگی هیات داوران

 استادیار

آقای دکتر مهران فرج الهی
استاد راهنما

 استادیار

آقای دکتر سیدمهدی موسی کاظمی
استاد مشاور

 (استاد)

آقای دکتر فرهاد شقاقی
استاد داور

 انداز

آقای دکتر بهمن زندی
نماینده محترم گروه

تشکر و قدردانی:

«من علمنی مرفاً فقد صیرنی عبداً»

فداوند منان را سپاس می‌گوییم که در این مرحله از زندگی نیز مرا مورد لطف و عنایت خود قرار داد. این پژوهش با کمک و یاری عزیزانی به انجام رسید که خود را مدیون راهنمایی‌های آنان می‌دانم.

از استاد محترم جناب آقای دکتر مهران فرخ‌اللهی که در تمام مراحل تحقیق با دقت نظر خود از ارزش‌های علمی و انسانی مرا بهره‌مند ساختند و نیز از استاد محترم جناب آقای دکتر سیدمهدی موسی‌کاظمی که با تواضع و فروتنی در مشاورت این پایان‌نامه بسیار کمک نمودند و از همه اساتید محترم در طول مدت تمصیل که مرا بنده خود ساختند کمال تشکر و امتنان را دارم.

از سرکار خانم سمرقندی که در این پژوهش با دقت فراوان زحمت تایپ این پایان‌نامه و نیز از جناب آقای هائری که زحمت انجام آزمون‌های آماری در نرم‌افزار SPSS را کشیدند کمال تشکر را دارم.

در ضمن بر خود لازم می‌دانم از همکاران محترم که به نحوی مرا در توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه یاری کردند تقدیر و تشکر نموده و آرزوی توفیق برای همه دست‌اندرکاران را دارم.

تقدیم:

اگر شایسته تقدیم باشد به:

پیشگاه امام عصر (عج) و حضرت ابوالفضل (ع)

و تقدیم به پدر و مادر عزیزم، آنانکه انوار درخشان وجود
پرمهرشان همواره روشنگر راه زندگیم بوده و هست و سپاس
از الطاف و مهربانی‌های آنان و عذر از قصور و زحمت‌های من.
و تقدیم به روح پاک مادر بزرگ عزیزم که همواره یادش
برایم گرامی است.

و تقدیم به عمه لطیفه عزیزم که در انجام این پایان‌نامه
همواره مشوق من بودند.

- اگر به کسی یک ماهی بدهید، یک وعده غذایش را
تأمین کرده‌اید.

- اگر به او ماهیگیری بیاموزید، غذای تمامی عمرش
تأمین شده است.

- اگر به سال آینده می‌اندیشید، بذر بپاشید.

- اگر به ده سال آینده فکر می‌کنید، نهالی بنشانید.

- اگر در فکر صد سال آینده هستید به آموزش و پرورش

مردم بپردازید.

فصل اول: طرح پژوهش

۳	۱-۱ مقدمه
۵	۲-۱ بیان مسأله
۷	۳-۱ اهمیت و ضرورت پژوهش
۱۰	۴-۱ هدف پژوهش
۱۰	۵-۱ فرضیه‌های پژوهش
۱۰	۶-۱ متغیرهای پژوهش
۱۱	۷-۱ تعریف نظری متغیرها و اصطلاحات
۱۲	۸-۱ تعریف عملیاتی متغیرها

فصل دوم: ادبیات و پیشینه پژوهش

۱۴	۱-۲ آموزش از راه دور
۱۷	۱-۱-۲ تاریخچه آموزش از راه دور
۲۰	۲-۱-۲ تئوری‌ها و فلسفه آموزش از راه دور
۲۲	۱-۲-۱-۲ لزوم ایجاد ارتباط تقویت‌شده
۲۳	۲-۲-۱-۲ راهکاری توسعه یادگیری فعال
۲۳	۳-۲-۱-۲ مدیریت، برنامه‌ریزی و هزینه / فایده
۲۵	۳-۱-۲ ویژگی‌های سیستم آموزش از راه دور
۲۶	۴-۱-۲ برخی مفاهیم بنیادی در خصوص آموزش از راه دور
۲۷	۵-۱-۲ انواع مؤسسات آموزش از راه دور
۳۰	۶-۱-۲ ارتباطات از راه دور و آموزش باز
۳۱	۷-۱-۲ رسانه‌های مورد استفاده در آموزش از راه دور
۳۲	۸-۱-۲ مزایای استفاده از وسایل ارتباطی در آموزش از راه دور
۳۳	۹-۱-۲ فنون ایجاد انگیزه در یادگیرندگان
۳۸	۱۰-۱-۲ مراحل آموزش از راه دور
۳۹	۱۱-۱-۲ قابلیت‌های آموزش از راه دور
۴۰	۱۲-۱-۲ راهبردهای مختلف جهانی برای توسعه آموزش از راه دور
۴۳	۱۳-۱-۲ دانشگاه پیام نور

۴۶ تفاوتها ۱۵-۱-۲
۴۸ آموزش عالی ۲-۲
۴۸ تاریخچه آموزش عالی در ایران ۱-۲-۲
۴۹ آموزش عالی و اهمیت آن ۲-۲-۲
۵۰ پرسش‌های کلیدی پیش‌اروی آموزش عالی ۳-۲-۲
۵۵ پذیرش در آموزش عالی ۴-۲-۲
۵۶ اعتقاد به تحول دانشگاهی ۵-۲-۲
۵۸ نقش‌ها و کارکردها ۶-۲-۲
۵۹ راهکارها ۷-۲-۲
۶۳ مسائل و مشکلات نظام آموزش عالی ۸-۲-۲
۶۵ توصیه‌ها در زمینه راهبردها و خط‌مشی‌های اساسی برای ارتقای اثربخشی آموزش عالی در ایران ۹-۲-۲
۶۷ نگرش ۳-۲
۶۷ ماهیت نگرش ۱-۳-۲
۶۸ ویژگی‌های نگرش ۲-۳-۲
۶۹ عوامل بر مؤثر بر شکل‌گیری نگرش‌ها ۳-۳-۲
۷۰ عوامل مؤثر بر نگرش دانشجویان نسبت به آموزش عالی ۴-۳-۲
۷۰ طبقه اجتماعی و اقتصادی ۱-۴-۳-۲
۷۴ خصوصیات و پیشینه خانوادگی ۲-۴-۳-۲
۷۵ تحصیلات والدین ۳-۴-۳-۲
۷۶ شغل و پیشه والدین ۴-۴-۳-۲
۷۷ جنسیت ۵-۴-۳-۲
۷۹ توانایی و وضعیت تحصیلی دانشجو ۶-۴-۳-۲
۸۰ تأثیر افراد مطلع و بانفوذ ۷-۴-۳-۲
۸۲ عامل علاقه ۸-۴-۳-۲
۸۵ پیشینه تحقیق ۵-۳-۲

فصل سوم: روش اجرای پژوهش

۸۸ مقدمه ۱-۳
۸۸ روش پژوهش ۲-۳
۸۹ جامعه آماری مورد بررسی ۳-۳
۹۰ حجم نمونه و روش نمونه‌گیری ۴-۳
۹۱ نمونه‌گیری با طبقه‌بندی ۱-۴-۳

- ۹۱..... ۳-۴-۱ نمونه‌گیری با طبقه‌بندی
- ۹۲..... ۳-۵ روش و ابزار جمع‌آوری اطلاعات
- ۹۲..... ۳-۵-۱ نحوه تهیه پرسشنامه و چگونگی سنجش نظرات
- ۹۴..... ۳-۵-۲ زمان و نحوه اجرای پرسشنامه
- ۹۵..... ۳-۶ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
- ۹۵..... ۳-۶-۱ آمار توصیفی
- ۹۶..... ۳-۶-۲ آمار استنباطی

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل اطلاعات

- ۹۸..... ۴-۱ توصیف داده‌ها
- ۱۵۰..... ۴-۲ آزمون فرضیه‌ها

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

- ۱۶۰..... ۵-۱ بحث و نتیجه‌گیری
- ۱۶۳..... ۵-۲ محدودیت‌ها
- ۱۶۴..... ۵-۳ پیشنهادها

منابع و مأخذ

- ۱۶۵..... الف- منابع فارسی
- ۱۷۰..... ب- منابع انگلیسی
- ۱۷۳..... پیوست‌ها
- ۱۷۴..... پرسشنامه

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۹۸.....	جدول ۱-۴: فراوانی، درصد و درصد تراکمی جنسیت آزمودنی‌ها
۹۹.....	جدول ۲-۴: آمارهای خلاصه میانگین سن
۱۰۰.....	جدول ۳-۴: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی تعداد فرزندان آزمودنی‌ها
۱۰۱.....	جدول ۴-۴: آمارهای خلاصه معدل دیپلم
۱۰۲.....	جدول ۵-۴: فراوانی، درصد و درصد تراکمی رشته تحصیلی دانشگاه
۱۰۳.....	جدول ۶-۴: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی ارتباط رشته تحصیلی با شغل آزمودنی‌ها
	جدول ۷-۴: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد
۱۰۴.....	واقع شدن یا نشدن مرکز آموزش آنها در محل سکونتشان
	جدول ۸-۴: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد
۱۰۵.....	فاصله محل سکونت تا مرکز آموزشی
	جدول ۹-۴: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد
۱۰۶.....	انتخاب چندم بودن رشته محل قبول شده در دانشگاه
۱۰۷.....	جدول ۱۰-۴: فراوانی، درصد و درصد تراکمی وضعیت تأهل آزمودنی‌ها
۱۰۸.....	جدول ۱۱-۴: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد محل سکونت دائم
۱۰۹.....	جدول ۱۲-۴: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد طبقه اجتماعی آنها
	جدول ۱۳-۴: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد
۱۱۰.....	چندمین فرزند خانواده بودن
۱۱۱.....	جدول ۱۴-۴: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی آزمودنی‌ها در مورد داشتن یا نداشتن شغل دوم
	جدول ۱۵-۴: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد
۱۱۲.....	میزان درآمد خانواده در صورت داشتن شغل دوم
۱۱۳.....	جدول ۱۶-۴: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد شغل پدر
۱۱۴.....	جدول ۱۷-۴: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد شغل مادر
۱۱۵.....	جدول ۱۸-۴: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد تعداد برادر و خواهر

- جدول ۴-۴۵: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و پنجم پرسشنامه ۱۴۲
- جدول ۴-۴۶: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و ششم پرسشنامه ۱۴۳
- جدول ۴-۴۷: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و هفتم پرسشنامه ۱۴۴
- جدول ۴-۴۸: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و هشتم پرسشنامه ۱۴۵
- جدول ۴-۴۹: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و نهم پرسشنامه ۱۴۶
- جدول ۴-۵۰: فراوانی، درصد، درصد معتبر و درصد تراکمی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال سی‌ام پرسشنامه ۱۴۷
- جدول ۴-۵۱: فراوانی، درصد و درصد تراکمی میانگین علاقه آزمودنی‌ها ۱۴۸
- جدول ۴-۵۲: فراوانی، درصد و درصد تراکمی میانگین نگرش آزمودنی‌ها ۱۴۹
- جدول ۴-۵۳: رابطه بین میانگین نگرش و عوامل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ۱۵۰
- جدول ۴-۵۴: رابطه بین میانگین علاقه و عوامل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ۱۵۱
- جدول ۴-۵۵: رابطه بین میانگین علاقه و میانگین نگرش ۱۵۲
- جدول ۴-۵۶: رابطه بین گویه‌های علاقه تحصیلی و میانگین نگرش ۱۵۳
- جدول ۴-۵۷: رابطه بین گویه‌های نگرش و علاقه تحصیلی ۱۵۴

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۹۸	نمودار ۱-۴: توزیع فراوانی جنسیت برحسب درصد
۹۹	هیستوگرام ۲-۴: سن آزمودنی‌ها
۹۹	نمودار ۳-۴: توزیع فراوانی تعداد فرزندان آزمودنی‌ها برحسب درصد
۱۰۰	هیستوگرام ۴-۴: معدل دیپلم آزمودنی‌ها
۱۰۱	نمودار ۵-۴: توزیع فراوانی رشته تحصیلی دانشگاه برحسب درصد
۱۰۲	نمودار ۶-۴: توزیع فراوانی ارتباط رشته تحصیلی با شغل آزمودنی‌ها برحسب درصد
	نمودار ۷-۴: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد واقع شدن یا نشدن مرکز آموزش آنها
۱۰۳	در محل سکونتشان برحسب درصد
	نمودار ۸-۴: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد فاصله محل سکونت آنها تا
۱۰۴	مرکز آموزشی برحسب درصد
	نمودار ۹-۴: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد انتخاب چندم بودن رشته محل قبول شده
۱۰۵	در دانشگاه برحسب درصد
۱۰۶	نمودار ۱۰-۴: توزیع فراوانی وضعیت تأهل برحسب درصد
۱۰۷	نمودار ۱۱-۴: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد محل سکونت دائم برحسب درصد
۱۰۸	نمودار ۱۲-۴: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد طبقه اجتماعی آنها برحسب درصد
۱۰۹	نمودار ۱۳-۴: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد چندمین فرزند خانواده بودن برحسب درصد
۱۱۰	نمودار ۱۴-۴: توزیع فراوانی در مورد داشتن یا نداشتن شغل دوم برحسب درصد
	نمودار ۱۵-۴: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد میزان درآمد خانواده در صورت
۱۱۱	داشتن شغل دوم برحسب درصد
۱۱۲	نمودار ۱۶-۴: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد شغل پدر برحسب درصد
۱۱۳	نمودار ۱۷-۴: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد شغل مادر برحسب درصد
۱۱۴	نمودار ۱۸-۴: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها در مورد تعداد برادر و خواهر برحسب درصد
۱۱۵	نمودار ۱۹-۴: توزیع فراوانی در مورد تحصیلات پدر برحسب درصد

- نمودار ۴-۲۰: توزیع فراوانی در مورد تحصیلات مادر برحسب درصد ۱۱۶
- نمودار ۴-۲۱: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال اول پرسشنامه برحسب درصد ۱۱۷
- نمودار ۴-۲۲: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال دوم پرسشنامه برحسب درصد ۱۱۸
- نمودار ۴-۲۳: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال سوم پرسشنامه برحسب درصد ۱۱۹
- نمودار ۴-۲۴: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال چهارم پرسشنامه برحسب درصد ۱۲۰
- نمودار ۴-۲۵: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال پنجم پرسشنامه برحسب درصد ۱۲۱
- نمودار ۴-۲۶: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال ششم پرسشنامه برحسب درصد ۱۲۲
- نمودار ۴-۲۷: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال هفتم پرسشنامه برحسب درصد ۱۲۳
- نمودار ۴-۲۸: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال هشتم پرسشنامه برحسب درصد ۱۲۴
- نمودار ۴-۲۹: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال نهم پرسشنامه برحسب درصد ۱۲۵
- نمودار ۴-۳۰: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال دهم پرسشنامه برحسب درصد ۱۲۶
- نمودار ۴-۳۱: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال یازدهم پرسشنامه برحسب درصد ۱۲۷
- نمودار ۴-۳۲: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال دوازدهم پرسشنامه برحسب درصد ۱۲۸
- نمودار ۴-۳۳: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال سیزدهم پرسشنامه برحسب درصد ۱۲۹
- نمودار ۴-۳۴: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال چهاردهم پرسشنامه برحسب درصد ۱۳۰
- نمودار ۴-۳۵: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال پانزدهم پرسشنامه برحسب درصد ۱۳۱
- نمودار ۴-۳۶: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال شانزدهم پرسشنامه برحسب درصد ۱۳۲
- نمودار ۴-۳۷: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال هفدهم پرسشنامه برحسب درصد ۱۳۳
- نمودار ۴-۳۸: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال هیجدهم پرسشنامه برحسب درصد ۱۳۴
- نمودار ۴-۳۹: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال نوزدهم پرسشنامه برحسب درصد ۱۳۵
- نمودار ۴-۴۰: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیستم پرسشنامه برحسب درصد ۱۳۶
- نمودار ۴-۴۱: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و یکم پرسشنامه برحسب درصد ۱۳۷
- نمودار ۴-۴۲: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و دوم پرسشنامه برحسب درصد ۱۳۸
- نمودار ۴-۴۳: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و سوم پرسشنامه برحسب درصد ۱۳۹
- نمودار ۴-۴۴: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و چهارم پرسشنامه برحسب درصد ۱۴۰
- نمودار ۴-۴۵: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و پنجم پرسشنامه برحسب درصد ۱۴۱

- نمودار ۴-۴۶: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و ششم پرسشنامه برحسب درصد ۱۴۲
- نمودار ۴-۴۷: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و هفتم پرسشنامه برحسب درصد ۱۴۳
- نمودار ۴-۴۸: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و هشتم پرسشنامه برحسب درصد ۱۴۴
- نمودار ۴-۴۹: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال بیست و نهم پرسشنامه برحسب درصد ۱۴۵
- نمودار ۴-۵۰: توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤال سی ام پرسشنامه برحسب درصد ۱۴۶
- نمودار ۴-۵۱: توزیع فراوانی میانگین علاقه آزمودنی‌ها برحسب درصد ۱۴۷
- نمودار ۴-۵۲: توزیع فراوانی میانگین نگرش آزمودنی‌ها برحسب درصد ۱۴۸

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۲: اجزاء و مؤلفه‌های نگرش ۶۸
- شکل ۲-۲: تأثیر عامل و زمینه خانوادگی بر ورود به دانشگاه ۷۴

نام خانوادگی دانشجو: پهلوانی نژاد

نام: دریاناز

عنوان پایان نامه (رساله): مطالعه عوامل مؤثر بر نگرش دانشجویان دانشگاه پیام نور مراکز استان تهران نسبت به آموزش عالی

استاد راهنما: دکتر مهران فرج‌اللهی

استاد (اساتید) مشاور: دکتر سیدمهدی موسی کاظمی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد رشته: علوم تربیتی گرایش: برنامه‌ریزی درسی دانشگاه: پیام نور

تاریخ فارغ‌التحصیلی: تعداد صفحه: ۱۷۲

کلید واژه‌ها: عوامل مؤثر (اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، علاقه تحصیلی)، نگرش، دانشگاه پیام نور، آموزش عالی

چکیده:

هدف این پژوهش مطالعه عوامل مؤثر بر نگرش دانشجویان دانشگاه پیام نور مراکز استان تهران نسبت به آموزش عالی است که به شیوه پیمایشی انجام شده است.

داده‌های تحقیق بوسیله پرسشنامه محقق‌ساخته متشکل از سه بخش: ۱- سؤالات فردی ۲- سنجش علاقه تحصیلی ۳- سنجش نگرش دانشجویان نسبت به آموزش عالی از یک نمونه تصادفی ۳۸۵ نفری از دانشجویان دانشگاه پیام نور مراکز استان تهران (پاکدشت، تهران، حسن‌آباد، دماوند، شهر ری، شهریار، کرج و ورامین) در دو گروه علوم و علوم انسانی در یازده رشته (آمار، ادبیات و معارف اسلامی، حسابداری، حقوق، ریاضی کاربردی، زبان و ادبیات فارسی، زمین‌شناسی، زیست‌شناسی، شیمی کاربردی، علوم تربیتی و مترجمی زبان انگلیسی) در سال تحصیلی ۸۴-۱۳۸۳ جمع‌آوری شده است.

عوامل اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و علاقه تحصیلی و نگرش دانشجویان نسبت به آموزش عالی پرسش‌ها و فرضیه‌های این پژوهش را تشکیل می‌دهند. عوامل مفروض عبارتند از: سن، جنس، وضعیت تأهل، مسافت محل سکونت تا مرکز آموزشی، طبقه اجتماعی فرد، درآمد خانواده، وضعیت اشتغال، شغل پدر و مادر و تحصیلات پدر و مادر. نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که:

از میان عوامل اجتماعی متعدد (سن، جنس، وضعیت تأهل، فاصله محل سکونت و مرکز آموزشی) تنها عاملی که با نگرش نسبت به آموزش عالی رابطه معنی‌دار داشت، عامل سن بود. ($Sig = -0/148$)

از میان عوامل اقتصادی متعدد (درآمد خانواده، وضعیت اشتغال، شغل پدر، شغل مادر و فرزندان خانواده) تنها عاملی که با نگرش نسبت به آموزش عالی رابطه معنی‌دار داشت، عامل اشتغال بود که افراد غیرشاغل نگرش مثبت‌تری نسبت به آموزش عالی دارند. ($Sig = -0/121$)

از میان عوامل فرهنگی (تحصیلات پدر و تحصیلات مادر) هیچکدام با نگرش افراد نسبت به آموزش عالی رابطه معنی‌دار نداشتند.

و علاقه به تحصیل رابطه مثبت و معنی‌داری با نگرش نشان داد یعنی هر چه افراد علاقه‌شان به تحصیل در دانشگاه بیشتر بود نگرش مثبت‌تری نیز نسبت به آموزش عالی داشتند. ($Sig = 0/987$)



فصل اول
طرح پژوهش

با توجه به ظرفیت نامحدود برای جذب دانشجو و صرفه‌جویی در هزینه‌های رفت و آمد به خصوص دانشجویانی که از شهرهای دیگر به مراکز علمی روی می‌آورند، و دریافت سریع اطلاعات تخصصی از طریق رسانه‌هایی مانند اینترنت آموزش از راه دور می‌تواند محسنات بسیاری نسبت به آموزش‌های سنتی و حضوری در دانشگاهها داشته باشد.

از جمله تحولاتی که در عرصه‌های اجتماعی و آموزشی در اواخر قرن بیستم و اوایل قرن بیست و یکم شاهد آن هستیم، تحول بنیادین رویکردهای معرفت‌شناسی می‌باشد که تأثیر خیره‌کننده‌ای بر رویکردهای روانشناسی تربیتی در این دوره داشته است. از طرف دیگر پیشرفت‌هایی که در زمینه ابداع و اختراع تکنولوژی‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری رخ داده است باعث بالا رفتن توانایی‌هایی برای برنامه‌ریزان نظام آموزش از راه دور گردیده است.

اولین گروهی که آموزش‌های از راه دور را تشکیل می‌دادند معمولاً بزرگترانی بودند که می‌خواستند در خانه یا محل کار به آموزش خود ادامه دهند، اما در حال حاضر هر کسی می‌تواند یک دانشجوی از راه دور باشد و این باعث افزایش جمعیت داوطلب برای ادامه تحصیل شده است.

دانشگاه پیام نور سالانه تعداد زیادی دانشجوی داوطلب دانش از راه دور را تحت پوشش خدمات خود قرار می‌دهد که این کار موجب جذب دانشجویان بیشتری شده است. به کارگیری تکنولوژی‌های جدید در فرایند یاددهی- یادگیری دروس دانشگاهی کاری بسیار حساس است که باید براساس برنامه‌ریزی‌های دقیق تحقق یابد.

گذشته از این‌ها، پاره‌ای موضوعات علمی در مقیاس جهانی حایز اهمیت هستند که معمولاً از حیطه امکان و عمل کشورها درمی‌گذرند. از جمله آنها می‌توان از مطالعات مربوط به انسان و کره مسکون، منابع انرژی دنیا، تحولات تکنولوژی، رشد سریع جمعیت، مسایل مربوط به آموزش، ایجاد و ارتباط بین فرهنگ‌های گوناگون، موضوع ارتباطات و اشاعه تبادل اطلاعات در سطح جهانی نام برد.

طرح این موضوعات در مقیاس جهانی، ضرورت ایجاد ارتباط همه‌جانبه را یادآوری می‌کند.

نکته مهم دیگر، روحیه جهانی است که بر فعالیت‌های دانشگاه اینترنتی حکم‌فرما خواهد بود. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که، دانشگاه اینترنتی در سطح خیلی بالا و با بینش و روحیه‌ای جهانی، همچون مرکز تحقیقاتی و آموزشی به مطالعه ادامه راه حل‌هایی نسبت به مسایل جهان امروز و فردا خواهد پرداخت.

علاوه بر تحقیق و آموزش نقش دیگری را نیز می‌توان از آموزش از راه دور انتظار داشت و آن انجام مجموعه‌ای از

خدمات علمی است از قبیل:

۱- برقراری ارتباط بین دانشمندان و مراکز علمی جهان.

۲- ایجاد شبکه اطلاعات برای تسهیل مبادلات علمی بین مراکز و اشخاص علاقه‌مند.

آموزش غیر از آنکه امکان توسعه اقتصادی و اجتماعی و نیز عدالت اجتماعی را فراهم می‌کند، حافظ هویت و فرهنگ جامعه است، زیرا از طریق آن فرهنگ و آداب و سنن جامعه به نسل جدید منتقل می‌شود و بدین ترتیب هویت و وحدت ملی جامعه حفظ و حمایت می‌شود. با این همه، تحول بدون رشد و همگانی شدن آموزش و توسعه آن در جامعه امکان‌پذیر نمی‌باشد (مکنزی و دیگران، ترجمه علی‌محمدی، ۱۳۶۹، ص ۳).

آموزش از راه دور بدون تردید توانسته است بسیاری از مسائل و مشکلات آموزش‌های حضوری سنتی دانشگاهی را به نحو مطلوب حل کند. از عمده‌ترین این مسائل ظرفیت محدود جذب دانشجو در نظام دانشگاهی حضوری، انعطاف‌ناپذیری در اختصاص اوقات آموزش و یادگیری، و مخارج هنگفت ارائه آموزش‌های حضوری بوده است.

توانایی حل مشکلاتی با چنین ابعاد گسترده و عمیق در آموزش عالی تنها با رویکردی نوآورانه و آینده‌نگر فراهم آمده است و بدون چنین رویکردی مطمئناً آموزش عالی کشور ما با مسائل و معضلات غیرقابل پیش‌بینی مواجه می‌شد. اما پایبندی به روش‌های نوآورانه و آینده‌نگر که خود محصور و محدود در زمان و اقتضائات مکانی، سیاسی، اجتماعی و تکنولوژیک عصر خود است می‌تواند با تحولات و تغییرات جدید در ستیز افتد و تبدیل به موانعی برای پیشرفت هرچه بیشتر آموزش از راه دور گردد؛ زیرا که نیازهای آموزش عالی در هر زمان ثابت نخواهد ماند و تنوع و تکثر رشته‌های تحصیلات دانشگاهی همراه با نوع کاربردهای اجتماعی اقتصادی راهبردهای علمی در زمینه‌های گوناگون می‌تواند همیشه به عنوان چالشی برای ایجاد نوآوری‌های جدید در آموزش از راه دور مطرح باشد (فردانش، ۱۳۸۰، ص ۱۲۶).

دانشگاه پیام نور به عنوان اولین تجربه آموزشی کشور ایران در زمینه سیستم آموزش عالی راه دور بعد از انقلاب اسلامی، این امید را پدید آورده است که دانشگاه به عنوان مؤسسه‌ای مردمی و همه‌گیر به میان مردم بیاید و به نیاز آنان در زمینه رشد و تعالی فردی و اجتماعی پاسخ گوید. لذا امید است که حتی‌الامکان از همین آغاز به تصحیح مسیر دستیابی به هدف‌های عینی و ایده‌آل خود اقدام کند.

۲-۱ بیان مسأله

نقش نیروی انسانی در توسعه جامعه به قدری حایز اهمیت است که به عقیده برخی از دانشمندان اقتصاد، منابع انسانی متخصص و ماهر بزرگترین سرمایه‌های اصلی یک جامعه محسوب می‌شوند. به همین دلیل باید به آموزش و پرورش بعنوان یک «سرمایه ملی» نگرست و آن را با ارزش‌ترین سرمایه‌ها که در وجود انسانها ذخیره و سرمایه‌گذاری می‌شود، به حساب آورد.

قدمت آموزش برای انسان شاید به قدمت خلقت خود اوست و از زمان آفرینش آدمی همواره ضرورت آموزش و آموختن و تعلیم و تعلم قرین موجودیت و بقا و رشد و سعادت او بوده است اولین آموزگار خداوند متعال بوده که اسماء حسنی را به آدم آموخت.

آموزه‌ها در طول تاریخ بشر انباشته گشتند و تدریس و تحصیل علوم روز به روز نظام گرفت. حجم و سرعت رشد علوم و تجربه‌ها به مرور زمان روشها و ابزار جدیدتری را طلب می‌کرد تا انسانها در پیچ و تاب زندگی، راه بهزیستی را گم نکنند در جهان امروزی علوم به اجزاء گوناگون و رشته‌های خاص تجزیه شده و به خدمت گرفته می‌شوند شاخه‌های گوناگون علم به مدد یکدیگر می‌شتابند و انسانها را وای می‌دارند تا در کنار هم قرار گیرند و حیات خویش را استمرار بخشند و این موج هنوز در حرکت است.

آموزش و پرورش حق اجتماعی هر فرد است. این نکته نه تنها در بیانیه حقوق بشر بلکه در بسیاری از قوانین اساسی جوامع مختلف صراحتاً اشاره شده است. در فصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تحت عنوان «حقوق ملت» آمده است که «دولت موظف است وسایل آموزش و پرورش رایگان را برای همه ملت تا پایان دوره متوسطه فراهم سازد و وسایل تحصیلات عالی را تا سر حد خودکفایی کشور بطور رایگان گسترش دهد» (اصل سی‌ام). در برخورداری از این حق هیچ شرطی و استثنایی مطرح نشده است. عبارت «برای همه ملت» مبین تلقی شدن این حق برای هر فردی با هر دین و آئین و یا رنگ پوست و یا مقام و موقعیت است. آیسنک^۱ می‌نویسد: «هرکس صرفنظر از توانایی، ویژگی‌های خلقی و یا ملاحظات دیگر، اگر بخواهد، باید مجاز باشد که تحصیلات خود را تا سطحی که احساس می‌کند به بالاترین حد خودفرهیختگی یا کمال رسیده است، ادامه دهد» (آیسنک، ترجمه نجفی زند و شریفی، ۱۳۶۹، ص ۱۱۹).

خیل عظیم مشتاقان ورود به آموزش عالی پس از گذشت سالها نه تنها فروکش نکرده است بلکه بیش از گذشته سیر صعودی به خود گرفته است. اگر به آمار و ارقام اظهار شده از سوی مسؤولین ذی‌ربط توجه کنیم به اهمیت بحرانی که هم اکنون این نهاد با آن روبرو و گریبانگیر است واقف خواهیم شد؛ گرچه دانشگاهها با افزایش فضاهای آموزشی و گسترش